

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/51/2016
Identifikačné číslo spisu:	1111235717
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111235717.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu N., bývajúceho v X., zastúpeného JUDr. Jelou Mikuškovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Bzovicka 24, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o určenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 Cpr 1/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2015 sp. zn. 14 CoPr 6/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2015 sp. zn. 14 CoPr 6/2014 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. marca 2014 č. k. 9 Cpr 1/2011-116 určil, že výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru daná žalovaným žalobcovi 3. augusta 2011 je neplatná. Žalovanému taktiež uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 23 437,44 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobcom uplatnený mzdový nárok zamietol. Zároveň rozhodol, že o náhrade trov konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného uznesením z 27. októbra 2015 sp. zn. 14 CoPr 6/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca v žalobe označil ako žalovaného Slovenskú republiku, zastúpenú Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Zdôraznil, že v prejednávanej veci nejde o postup, kedy za štát koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu (§ 21 ods. 4 prvá veta O.s.p.), nakoľko predmetom konania je spor medzi zamestnancom a služobným úradom o nároky zo štátnozamestnaneckého vzťahu, pričom všetky úkony s tým spojené vykonáva služobný úrad - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ktoré je v zmysle zákona č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe vo veci pasívne legitimované. Pretože Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú

dva odlišné právne subjekty, podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné označenie žalovaného zmeniť jednoduchou „úpravou označenia odporcu“ tak, ako to v zmysle § 43 O.s.p. urobil žalobca podaním zo 16. apríla 2013, ktorým za žalovaného označil Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Oprava v podobe zmeny žalovaného subjektu bola v prejednávanej veci možná len postupom podľa § 92 ods. 4 O.s.p. (návrhom na zmenu účastníka konania na strane žalovaného). K tomu však v danom prípade nedošlo, keďže súd účastníka konania na strane žalovaného zamenil bez dodržania príslušného postupu vo forme rozhodnutia o prípustnosti zámeny účastníkov. Súd prvej inštancie tak konal a vydal rozsudok zaväzujúci na plnenie so subjektom, ktorý podľa žaloby nebol účastníkom konania. V rozsudku sa navyše ani nijako nevysporiadal s námietkami žalovaného, že Slovenská republika nie je vo veci pasívne legitimovaná. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.).

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Zopakoval, že v predmetnej veci označil žalovaného ako „SR Ministerstvo vnútra SR“, pričom pri prvom mu patriacom úkone na pojednávaní uskutočnenom 16. apríla 2013 písomne upravil označenie žalovaného podľa § 43 O.s.p. na „Ministerstvo vnútra SR“. Uviedol, že tým upresňuje názov inak správneho subjektu na strane žalovaného a to z dôvodu, že z pôvodného návrhu bez akýchkoľvek pochybností jednoznačne vyplýva, že žaloba smeruje proti Ministerstvu vnútra SR, ktorému súd zaslal žalobu na vyjadrenie, ktorý subjekt sa k veci so znalosťou vecne vyjadril, predložil splnomocnenie ministra vnútra SR, preto neprichádza do úvahy nedostatok jeho pasívnej legitimácie. Iné posúdenie by podľa žalobcu bolo ničím neodôvodneným formalistickým postupom, ktorý by bol v rozpore s princípom materiálnej spravodlivosti, reprezentovaným článkom 1 Ústavy a ustanovením § 117 ods. 1 O.s.p., a tiež v rozpore s článkom 46 ods. 1 Ústavy. Za nesprávny a ústavne neudržateľný preto označil názor odvolacieho súdu, ktorý upresnenie označenia účastníka na strane žalovaného považoval za zmenu žaloby v účastníkovi konania, o ktorej treba rozhodnúť podľa ustanovenia § 92 ods. 4 O.s.p. v ďalšom konaní, a to i napriek tomu, že takýto postup má jednoznačne za následok preklúziu nároku žalobcu, výsledkom čoho bude zamietnutie žaloby ako takej. V tejto súvislosti žalobca poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 193/2009, v ktorom sa pripustila možnosť opravy označenia žalovaného zo štátneho orgánu na štát, pričom tento judikát možno uplatniť aj naopak, teda v zmysle pripustenia opravy označenia účastníka na strane žalovaného zo štátu na štátny orgán bez formalizovanej „zmeny“ žaloby v osobe žalovaného tak, ako to umožnil súd prvej inštancie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. V danom prípade bolo dovolanie podané 2. februára 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

7. Vychádzajúc z ustanovení § 470 ods. 1, 2 C.s.p., s prihliadnutím na základné princípy obsiahnuté v čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 ods. 1 C.s.p., dovolací súd posudzoval podmienky prípustnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

9. V danom prípade dovolanie smeruje proti uzneseniu. Dovolanie bolo prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, pričom dovolanie nebolo prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Dovolanie bolo taktiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak išlo o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

10. V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania žalobcu proti napadnutému uzneseniu preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené, nebolo prípustné dovolanie z iných dôvodov než uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. (viď R 34/1995).

11. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť vždy prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už bola v dovolaní namietaná alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolať netvrdil a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

12. Vzhľadom na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nedostatky, sa dovolací súd zameral na posúdenie, či postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi konania znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a podobne.

13. Podľa § 43 ods. 1 prvej a druhej vety O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

14. Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky výklad a aplikácia § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí vykladať a používať označené ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a aplikáciou týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam na ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (porovnaj napr. II. ÚS 154/08, II. ÚS 675/2016).

15. V danom prípade žalobca v žalobe označil žalovaného ako „SR Ministerstvo vnútra SR“. Hneď na začiatku svojej žaloby však poukázal na rozhodnutia žalovaného o jeho vymenovaní do dočasnej štátnej služby a neskôr stálej štátnej služby, ktoré ale boli podľa priložených dokladov vydané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, taktiež na dodatok k služobnej zmluve uzatvorený s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a napokon aj na výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru danú mu týmto ministerstvom. Ďalej s poukazom na príslušné ustanovenia zákona č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe a Zákonníka práce uviedol, že základnou podmienkou pre uplatnenie predmetného výpovedného dôvodu je nadbytočnosť zamestnanca, ktorá musí byť v príčinnej súvislosti s organizačnými zmenami u zamestnávateľa a že o nadbytočnosť zamestnanca sa jedná iba vtedy, ak zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať prácami dohodnutými v služobnej zmluve. Následne skonštatoval, že žalovaný túto základnú podmienku pre uplatnenie použitého výpovedného dôvodu nesplnil a výpoveď je preto neplatná. Na záver uviedol, že oznámil zamestnávateľovi - vedúcemu služobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, že podľa neho zamestnanecký pomer skončil neplatne, z ktorého dôvodu trvá na ďalšom zamestnávaní podľa zamestnaneckej zmluvy.

16. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca síce formálne za žalovaného označil Slovenskú republiku, pričom štátnym orgánom, ktorý má za ňu konať je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, avšak zo skutkového a právneho odôvodnenia žaloby nepochybne vyplývalo, že sa domáha určenia neplatnosti výpovede a zaplata náhrady mzdy voči svojmu zamestnávateľovi, t. j. služobnému úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Tento vnútorný logický rozpor žaloby mal za následok jej nezrozumiteľnosť z dôvodu neurčitosti. V danej situácii bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie postupovať v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., t. j. žalobcu vyzvať na odstránenie spomínanej vady žaloby. Hoci súd prvej inštancie naznačeným spôsobom nepostupoval, predmetná vada bola aj tak odstránená, a to z vlastnej iniciatívy žalobcu, ktorý podaním zo 16. apríla 2013 v súlade s obsahom svojej žaloby za žalovaného označil Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, keď ako so žalovaným vo veci konal s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Odvolací súd tým, že s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky bez ďalšieho nekonal, ale rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, nesprávne vyžadujúc od žalobcu celkom iný postup spočívajúci v podaní návrhu na zámenu žalovaného, žalobcovi znemožnil realizáciu jeho procesného práva na opravu vadnej žaloby vyplývajúceho mu z § 43 ods. 1 O.s.p., čím v konečnom dôsledku žalobcovi odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

17. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky preto neostalo iné, než napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.